

Ukrainian Language Education Centre Newsletter

Вітаємо! Welcome to the Ukrainian Language Education Centre Newsletter

Dear Readers,

As the war in Ukraine continues, world leaders remain active in their condemnation of Putin and their support for democracy. Jens Stoltenberg, the 13th Secretary General of NATO, and former Prime Minister of Norway, recently described why all countries of the world should commit to supporting Ukraine. “If Putin wins in Ukraine, it will be a tragedy for the Ukrainians. But it is also dangerous for us. The message to him and other authoritarian leaders will be that if they use military force, they will get what they want. It will make us more vulnerable,” (<https://rb.gy/soofn>) African leaders visited both Zelenskyy and Putin to encourage peace talks, Germany urged China to put pressure on Putin, Biden is encouraging India to come on side, and London hosted talks about rebuilding Ukraine after the war. The desire to create peace is growing!

Meanwhile, we in the diaspora continue to support Ukraine in a variety of ways, including the provision of education for the children of families who hope to return to their homeland, and to the

children of diaspora families who cherish their Ukrainian Canadian identities.

In this newsletter, the final of the 2022–23 school/academic year, we offer readers updates from HREC, announcements about new programs for youth and teachers, summaries and links to two webinars (“the Holodomor and literature for young readers” with Dr. Mateusz Świetlicki and “A bibliography of Ukrainian children’s literature from 1945 to 2021” with Lesia Savedchuk), news about ULEC’s most recent visiting scholars (Dr. Habilitatus Svitlana Romaniuk from Poland and Dr. Olena Huzar from the Ternopil National Pedagogical University), news about Ukrainian language education in Poland and the EU, and more.

Meet the three young undergraduate students from Ukraine who won the competitive and prestigious MITACS global link internship award and are currently researching and contributing to resource development projects at ULEC - Khrystyna Bodnarchuk, Alina Kosenko and Iryna Katser. We are delighted to have the creative talents of

(Continued on p.2)

Special points of interest:

- Prof. Olenka Bilash Awarded the Queen Elizabeth II's Platinum Jubilee Medal
- ULEC's Webinar on Diasporic Children's Literature: Attendees Share Their Impressions
- ULEC Hosts Visiting Scholars and Mitacs Globalink Interns
- ULEC Pilots its New Educational Resources in Secondary Schools in Ukraine
- Canada-Ukraine Foundation Partners with Shevchenko Foundation to Launch Post-Secondary Support for Displaced Ukrainian Students
- 1930s Children's Language Book Published in Canada Returns to Benefit Ukrainians
- The First Ukrainian Language Library is Opened in Montreal
- Ukrainian Language and Culture Programs at the Post-Secondary Level: the University of Saskatchewan
- Ukrainian Is Included In European Commission's e-Translation System

Newsletter Editors:

Prof. Olenka Bilash (Acting Director, ULEC)
Dr. Olena Sivachenko (Research Associate, ULEC)

Inside this issue:

Welcome	1
ULEC News	2
National News	12
Regional Highlights	15
Ukrainian Programs at Post-Secondary	19
Global Highlights	26
News From Ukraine	27
Conferences	29
Resources	30

Welcome to Ukrainian Language Education Centre Newsletter

(Continued from p.1)

University of Alberta student Anna Horbachova join the team working on another ULEC project - a new language app. We also offer an update about ULEC's classroom testing of the UNSDG videos and accompanying activities in Ukraine and invite you to learn more details and ask questions in English or Ukrainian in a webinar with Dr. Oksana Butkovska and Yuliia Popelyshyn (who were featured in our last newsletter).

Our series about Ukrainian language and cultural programs at the post secondary level continues with an interview about the program at the University of Saskatchewan with Dr. Nadya Foty-Oneshchuk and Nadia Prokopchuk. We also extend kudos to Dr. Nadya Foty-Oneshchuk for her teaching excellence award at the University of Saskatchewan. Congratulations!

Don't miss the article about the increase in use of Ukrainian in Ukraine from 64% in 2021 to 71% in 2023, or the fundraiser for an 80 year old Ukrainian book.

Thanks to teachers in Edmonton, Montreal and Saskatoon for their images and posts. Such heartwarming stories!!

As we go to press distinguished Saskatchewan educator and Ukrainian language advocate Nadia Prokopchuk shared this link for our readership: <https://rb.gy/y3svs>

We close wishing teachers a well-earned summer holiday, parents and children time to create special memories, and the community time to re-connect in our beautiful yards. Let's also celebrate at our cultural festivals.

Happy summer to all!

Invitation to ULEC's Webinar "Teaching About United Nations 17 Sustainable Development Goals in Ukrainian-Language Education Settings"

The graphic is a vertical banner with a light green background. At the top, it features the ULEC logo (Canadian Institute of Ukrainian Studies, University of Alberta) and the UN 17 Sustainable Development Goals icons. Below this, it says "Ukrainian Language Education Centre" and "Canadian Institute of Ukrainian Studies, University of Alberta". There are two small portrait photos: one of Dr. Oksana Butkovska and one of Yuliia Popelyshyn. The text in the center reads: "Join our Zoom meeting with visiting scholars from Ukraine sharing their experiences of working on the ULEC resource development project, supervised by Prof. Olenka Bilash." Below that, it says "Teaching About United Nations 17 Sustainable Development Goals in Ukrainian-Language Education Settings". At the bottom, it provides the date and time: "July 6, 2023, 9:30 am (Edmonton), 6:30 pm (Kyiv)", the language "Language: English and Ukrainian", and the Zoom link "Join: <https://ualberta-ca.zoom.us/j/92480333148>".

In our research surveys and discussions with Ukrainian learners, young people report that they are interested in learning about Ukraine as a global actor in addressing important global issues, such as climate change, poverty, environmental protection, mental health, etc.

In response, ULEC has been creating a series of engaging videos and activities grounded in UNESCO's 2030 Sustainable Development Agenda. Originally designed for use with upper beginner and lower intermediate level language learners, they have also been used in classrooms in Ukraine. Join this webinar to learn about this project from teachers who have used the materials with learners.

Dr. Oksana Butkovska and Yuliia Popelyshyn, two visiting scholars from Ukraine hosted by ULEC, will share their experiences of working on this project under the supervision of Prof. Olenka Bilash.

WHEN: July 6, 2023, 9:30 am (Mountain Time, Edmonton), 6:30 pm (Kyiv).

WHERE <https://ualberta-ca.zoom.us/j/92480333148>

Результати наших досліджень вказують на інтерес молоді до України як глобального гравця при вирішенні таких глобальних проблем, як зміна клімату, бідність, захист навколишнього середовища, психічне здоров'я тощо.

Щоб задовольнити такий інтерес, МЦУМ створює серію відео, в основі яких лежить порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року. Розроблені для тих, хто вивчає мову на вищому та середньому рівнях, відео також були апробовані в школах в Україні.

Д-р Оксана Бутковська та Юлія Попелишин, дві запрошені науковиці з України, поділяться своїм досвідом роботи над цим проектом під керівництвом професорки Оленки Білаш.

Prof. Olenka Bilash Awarded the Queen Elizabeth II's Platinum Jubilee Medal

Congratulations to

**Olenka
Bilash**

RECIPIENT OF THE
QUEEN ELIZABETH II'S
PLATINUM JUBILEE MEDAL (AB)

In recognition of her enormous contributions to education, learning enhancement and internalization in Alberta, CIUS's Ukrainian Language Education Centre (ULEC) Director Prof. Olenka Bilash was recently awarded the Queen Elizabeth II's Platinum Jubilee Medal. This medal is a tangible way of acknowledging the work and dedication of persons actively contributing to our province and country. We are very proud of you, Prof. Bilash! Warm congratulations!

Source: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=695649539237367&set=a.479703117498678>

Joint Event by HREC, Wirth Institute, and ULEC

We are pleased to share a recording of Dr. Mateusz Świątlicki's (University of Wrocław, Poland) presentation "The Seeds of Memory: The Holodomor in Literature for Young Readers," co-organized by the Holodomor Research and Education Consortium (HREC), Wirth Institute for Austrian and Central European Studies, and ULEC.

Dr. Świątlicki specializes in North American and Ukrainian children's and young adult literature and culture. He recently published a book entitled *Next-Generation Memory and Ukrainian Canadian Children's Historical Fiction: The Seeds of Memory* (Routledge 2023).

In his talk, Dr. Świątlicki discussed the shift in the representation of the Holodomor in global children's and young adult literature since 1991 and the interconnection between the political changes and growing interest of the publishing industry in Ukraine-related historical fiction.

Recording of the presentation: <https://www.youtube.com/watch?v=gfoLl8IAioQ>

**Invitation to contribute to the
ULEC Newsletter**

Please share your experiences or observations with us!

We look forward to receiving your contributions!!!

Contact us at ulec@ualberta.ca

Лекція про дитячу книгу в Університеті Альберти: пізнавально, цікаво, актуально для студентів факультету української філології

March 16, 2023—ULEC held the webinar "Displaced Writers, Diasporic Readers: A Bibliography of Ukrainian Children's Literature from 1945 to 2021" by Lesia Savedchuk which was attended by 67 people. Among the attendees were the academic staff and students from the Kryvy Rih State Pedagogical University, Ukraine. They share their impressions of the webinar in the article below.

Канадський інститут українських студій Університету Альберти (КІУС) є провідним центром українських досліджень за межами України, виконує функції з організації українсько-канадських досліджень, надає дослідницькі гранти вченим, видає книги і наукові журнали, розробляє матеріали для українськомовної освіти в школах Канади, організовує конференції, лекції та семінари. 16 березня 2023 року поціновувачі дитячої книги мали змогу приєднатися до науково-просвітницького заходу, проведеного Методичним центром української мови (МЦУМ) КІУС Університету Альберти.

Повоєнна українська діаспора почувалася відповідальною за публікацію значного корпусу українськомовної дитячої літератури, яка сприяла збереженню національної ідентичності в емігрантських громадах. За підтримки МЦУМ та Торонтської української бібліотечної асоціації створено вичерпну анотацію бібліографії зібрання.

Спікерка Леся Саведчук представила проєкт, розповіла про його реалізацію, пояснила окремі позиції, не оминула викликів, із якими довелося стикнутися в роботі.

Детально зупинилася на жанрах і тематиці літератури для дітей та юнацтва, окреслила перспективи для майбутніх науковців. Знаково, що організатори зустрічі виокремили доробок колеги з Криворізького державного педагогічного університету професорки Марини Варданян. Дослідження науковиці, виконане за сприяння КІУС, присвячене жанрово-тематичній палітрі дитячої літератури української діаспори.

У заході взяли участь доцент кафедри української мови Наталія Малюга, старший викладач кафедри української мови Ганна Демиденко, доцент кафедри української та зарубіжної літератур Світлана Журба, студенти факультету української філології бакалаврського (2–4 курси) та магістерського освітніх рівнів. Студентки групи УАФМ-22 поділилися своїми враженнями.

Джерело: <https://shorturl.at/fwXKQ>

To watch the webinar: <https://www.youtube.com/watch?v=o8xfWOR8LiI&t=311s>

«Дуже цікава та інформативна лекція. Доповідачка Леся Саведчук лаконічно подала матеріал, представила його й на слайдах у презентації. Дитяча література є актуальною, і ми змогли почути набагато більше й під іншим кутом зору завдяки лекції». (Валерія Грубляк)

«Інформація сприймалася легко навіть попри те, що лекція була англійською мовою. Дитяча література не має залишатися осторонь нашої уваги. Подано корисну інформацію, де ми можемо знайти осередки книг української літератури, зокрема дитячої української літератури, за межами нашої держави. Вважаю, що це досить актуально, зважаючи на сьогоденні реалії та вимушену міграцію українців». (Анна Пугач)

«Неперевершена зустріч, цікава доповідь та не менш актуальна тема в українському письменстві – розвиток дитячої літератури в українській діаспорі 1945–2021 рр. Дуже сподобався чіткий, зрозумілий та послідовний виклад інформації, що супроводжувався ілюстраціями дитячих збірок та портретів деяких авторів. Ця зустріч змушує переосмислити власні можливості та звернути більшу увагу на тих письменників, які активно працювали в дитячому літературному дискурсі зазначеного періоду, і ще більше розширити межі своїх знань. Залишились лише неймовірні враження від лекції!». (Аліна Чумаченко)

ULEC News: ULEC Hosts Visiting Scholars

Prof. Svitlana Romaniuk from Poland

In April 2023, ULEC hosted Dr. Habilitatus Svitlana Romaniuk, a Pro-Dean of the Faculty of Applied Linguistics and Prof. in the Department of Ukrainian Studies at the University of Warsaw. Prof. Romaniuk is the author of more than 80 publications, including articles and monographs on theoretical grammar of Ukrainian, sociolinguistics, discourse analysis (political and mass media), and glottodidactics. She has co-authored 10 Ukrainian language textbooks. We asked her to share impressions about the visit.

З якою метою відвідали наш центр та університет? Чи була поїздка результативною?

Перш за все я хотіла би дякувати проф. Оленці Білаш за запрошення, завдяки якому я змогла відвідати Альбертський університет і ознайомитися з діяльністю центру україністики в Північній Америці, з його винятковими працівниками, щоденною працею, цікавими проектами та новими ідеями. Поїздка відбулася коштом гранту Варшавського університету з метою поширення й підтримки наукових контактів зі світовим науковим товариством. Таким, без сумніву, для кожного українського дослідника, особливо за межами України, є КІУС, зокрема, його глотоїдактична ланка – МЦУМ.

Я мала нагоду спостерігати за роботою над проектом зі створення навчальних відео про цілі сталого розвитку, окреслені ООН, за участі молодих дослідників, у т.ч. із України. Надзвичайно цінною стала зустріч із проф. Наталією Ханенко-Фрізен, директоркою КІУС, і заступником директора, др. Сергієм Ціпко. Крім того, я змогла ознайомитися з роботою редакції видавництва *CIUS: Internet Encyclopedia of Ukraine (IEU), East/West: Journal of Ukrainian Studies, Forum for Ukrainian Studies, CIUS Press* й додатково побувати у Kule Folklore Centre, Department of Anthropology та Wirth Institute for Austrian and Central European Studies.

Сподіваюся, наші науково-дослідницькі контакти розширюватимуться, адже напрацювання Варшавської україністики також становлять неабияке надбання для світового

Left to right: Dr. O.Sivachenko, Prof. S.Romaniuk, Prof. O.Bilash, Prof. A. Nedashkivska

україніства, свідченням чого є 70-ліття кафедри, яке святкуємо 2023 року.

Зокрема, я мала нагоду представити вибрані видання наших працівників – власну монографію, присвячену аналізу українського політичного дискурсу 2010-2014 років, найновіший підручник для вивчення української мови професійного спрямування – *Українська мова у бізнесі* (авт орки С. Романюк, Л. Колібаба, Варшава, 2023), а також часопис *Studia Ucrainica Varsoviensia*, який видаємо у Варшавському університеті упродовж останніх 10 років.

Найвагомішим здобутком можна без перебільшення вважати успішну реалізацію спільного науково-освітнього проекту - Літньої Школи Університету Альберти, яка цього року вперше відбулася у Польщі. Деталі програми, часові рамки та її наповнення, у т.ч. додаткові позакласні ініціативи ми обговорили з

(Continued on p.6)

ULEC News: ULEC Hosts Visiting Scholars

Prof. Svitlana Romaniuk from Poland

(Continued from p. 5)

організаторами (зокрема, з проф. Аллою Недашківською) під час мого перебування, а 1 червня 2023 р. підписали Memorandum of Understanding між Варшавським та Альбертськими університетами, за яким у травні-червні 2023 р. на базі Варшавського університету організовано спільну Школу U2UKRAINE. До неї залучені працівники Варшавської україністики, запрошені гості з України (Львова, Києва) й організатори з канадського вишу. Учасники, крім занять із української мови та культури, можуть відкрити для себе не тільки польську реальність, але й побачити Україну в Польщі (відвідуючи вистави, культурні заходи, присвячені сусідній державі, огорнутій на сьогодні війною).

“The most significant achievement of this visit is the successful implementation of the joint project - Summer School of the Ukrainian Program at the University of Alberta, which this year took place at the University of Warsaw, Poland.”

Чи ви мали змогу ознайомитися з місцевими визначними місцями?

Культурна програма мого візиту склала відвідини музеїв – Royal Alberta Museum, Художньої галереї Альберти та Ukrainian Cultural Heritage Village, пов’язаного з історією іміграції українців до Канади від 1896 р. (зачинений у пору мого приїзду, проте доступний для загального огляду), ознайомлення з такими подіями, як Фестиваль українського фільму (Edmonton, 31/03/2023-02/04/2023), роботою освітніх закладів Альберти, зокреми тих, в яких навчаються українці, діяльністю місцевої бібліотеки, української школи, церкви. Винятковою стала зустріч із українськими громадянами – вимушеними переселенцями з України після початку повномасштабної війни. Я змогла довідатися про їхнє щоденне життя в Канаді, його переваги й труднощі, порівняно з Україною та Європою (деякі з них мали досвід тимчасового перебування у Польщі навесні 2022

Students and instructors of the Summer School in Warsaw. Photo: Study Ukrainian at UAlberta Facebook page.

р. та інших країнах Європи), обговорити подальші плани на майбутнє (їхні та їхніх дітей). Це було особливо цікавим із огляду на характер моїх досліджень, пов’язаних зі збереженням власної ідентичності в іншомовному середовищі, я які зараз розвиваю у Польщі. Я досліджую, яким чином українські імігранти зберігають свою мову, водночас активно вивчаючи польську, та яке місце у цьому процесі займає російська мова, що побутує в українських містах і селах, функціонуючи паралельно, і часто, на жаль, безжально-експансивно, деградує рідну мову українців.

Підсумовуючи, зазначу, що такі поїздки – це насамперед знайомство з новими людьми, це нова культура й виклики. Від наукових подорожей очікуємо передусім того, чого не можемо передбачити й отримати від звичайного листування чи зустрічі онлайн – ідей, які можуть розвинути зовсім випадково й набагато пізніше, ніж під час самого перебування в університеті.

Тому я дуже вдячна за приємні й корисні зустрічі з науковою спільнотою Альберти! Сподіваюся на підтримку подальших контактів, реалізацію можливих спільних проєктів і втілення нових ідей у царині європейської та світової україністики.

ULEC News: ULEC Hosts Visiting Scholars

Prof. Olena Husar from Ukraine

Проф. Олена Гузар, керівник Центру професійного розвитку та лідерства (“Teaching Excellence”) Тернопільського національного педагогічного університету ім.В.Гнатюка

Сфера діяльності: викладач курсів - сучасна українська мова (синтаксис), лінгвістичний аналіз тексту, комунікативне лідерство, українська мова як іноземна

Освіта: Тернопільський національний педагогічний університет ім.Володимира Гнатюка (ТНПУ), вчитель української мови та літератури; Львівський національний університет ім.Івана Франка, аспірантура, кандидат філологічних наук; Естонська бізнес-школа, докторант; учасниця програм управлінського розвитку kmbs.

Історія кар’єри: тридцятип’ятирічний досвід викладання лінгвістичних дисциплін у ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, з них двадцять п’ять років на посаді завідувачки кафедри філологічних дисциплін; директор Українськомовної літньої школи у рамках проєкту ТНПУ з Університетом Ватерлоо та Саскачеванським Університетом (Канада); гостьовий професор Торонтського Університету в рамках гранту ім.Петра Яцика; запрошений викладач української мови як іноземної в Саскачеванському Університеті (Канада); менеджер проєкту Євросоюзу Темпус «ELITE», в рамках якого пройшла управлінські тренінги в Каунаському технологічному університеті (Литва), Естонській бізнес-школі (Естонія), в Університеті Тампере (Фінляндія), в Університеті Гринвічу (Сполучене Королівство).

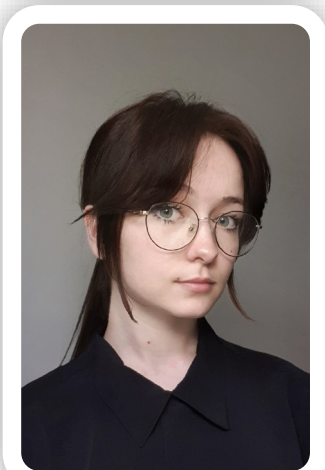
Про себе: творча, комунікабельна, відкрита у спілкуванні, переконана, що професійний успіх може бути реалізований лише у високомотивованій та професійній команді однодумців та партнерів.

Люблю книжки, гірські лижі та тихі вулички європейських міст.

У рамках перебування в Канадському інституті українських студій під керівництвом у співпраці з проф.Оленкою Білаш, директоркою Методичного центру української мови я працюю над дослідження в рамках проєкту “Ukrainian language education in K-12 schools in Canada”. Результати наукової співпраці окреслять стан українськомовної освіти в канадських школах, визначать перспективні траєкторії розвитку українськомовної освіти у сучасних реаліях, запропонують нові дієві інструменти та методики викладання україністики.

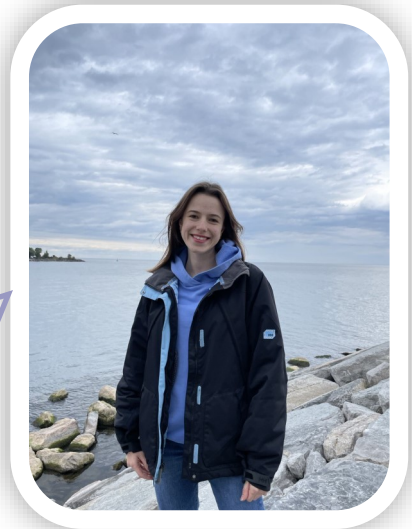
ULEC Welcomes a New Team Member

Hello! My name is Anna Horbachova, and I study Art and Design at the University of Alberta. The pursuit of knowledge and exploring new horizons have always been my passion, driving me to immerse myself in the captivating realm of art. Originally from Odesa, Ukraine, I am deeply committed to promoting Ukrainian language and culture. This dedication extends to both fellow Canadians learning Ukrainian and those in Ukraine who hold these traditions dear. Therefore, I am very enthusiastic about my work on one of ULEC’s new projects – creating videos for a Ukrainian language education app ExploreYOUkrainian. This is of great significance to me as it allows me to share my experiences and actively promote Ukrainian language and culture.

ULEC Continues to Cooperate with MITACS Globalink Interns on Ukrainian Language Resource Development Projects

My name is Khrystyna Bodnarchuk. I am from Ternopil, a regional capital in the west of Ukraine. I am an undergraduate sociology student at the National University of Kyiv-Mohyla Academy. Last year, as a participant of the Academic Mobility Program at the University of Toronto, I studied at the Faculty of Arts and Science for two terms. My professional and academic interests involve pedagogy, youth mentoring, educational materials development, sociology of organizations and professions, and public speaking. The Mitacs Globalink internship at ULEC allows me to work in an academic environment, which advances my creative, social, and technical skills. Importantly also, working on ULEC's resource development project, I feel I make a contribution to the popularization of the Ukrainian context among Canadian youth.

Мене звати Іра Кацер. Я навчаюся у Навчально-науковому інституті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Вивчаю медіапродюсування і дуже хочу створювати освітні проекти в майбутньому. Мене запалює сторітелінг та креативне письмо. У цьому я відчуваю свободу, а також вірю, що гарні історії об'єднують та зближують людей. Я народилася в Одесі й росла білінгвом. Українська була для мене мовою освіти, саме тому мені так важливо створювати можливості для інших навчатися українською. Робота над проектом МЦУМ зі створення навчальних відео про цілі сталого розвитку ООН є дуже важливою для мене, бо такий матеріал розвиває критичне мислення, креативність та емпатію.

My name is Alina Kosenko. I am from Kharkiv, Ukraine, but currently I live in Dublin as a displaced person because of Russia's full scale invasion of Ukraine. I am an undergraduate student at Kharkiv National University of Radio Electronics, where I study media engineering, that is everything about filming, photography and the equipment that is used for this. I love everything that has to do with creating content, especially filmmaking. Working on the development of educational videos that aim at teaching learners of Ukrainian about the United Nation's 17 Sustainable Development Goals is very important to me as this project promotes Ukrainian language.

Апробація розробок МЦУМ у тернопільській школі

Для того, щоб світ ставав кращим, потрібно змінювати його на краще - саме таким є завдання 17 глобальних цілей сталого розвитку, які були ухвалені ООН у 2015 р. та мають бути певною мірою реалізованими до 2030 р.

Методичний центр української мови (МЦУМ) при Альбертському університеті підтримує резолюцію ООН і розпочав власний проєкт, присвячений ознайомленню учнів та студентів, які розмовляють або вивчають українську мову, з 17 цілями сталого розвитку. Також, метою цього проєкту є спонування до дій для створення кращого та справедливішого світу.

До кожної із цілей сталого розвитку команда МЦУМ підготувала серію відеоматеріалів та завдань до них. Усі розробки згруповані як за рівнями знання мови, так і за віком. Є завдання для середньої та старшої школи, студентів вишів та для наймолодших - учнів початкової школи.

Паралельно із розробкою матеріалів команда МЦУМ здійснює їх апробацію у школах

Канади та країни. Дослідниця Юлія Попелишин 24 травня 2023 р. провела відкритий урок для учнів початкової школи у спеціалізованій школі I-III ступенів № 3 з поглибленим вивченням іноземних мов у м. Тернопіль (Україна) за розробленими спільно з командою матеріалами.

Урок був присвячений першій цілі сталого розвитку "Подолання бідності". Учні 2-го класу (7-8 років) мали можливість детальніше ознайомитись із цією темою на уроці.

З відеоролика діти дізналися про відмінність між бажанням і потребою, про причини і наслідки бідності та про те, що може робити кожен із нас, щоб подолати бідність у всьому світі.

Окрім відеоролика, на учнів чекали цікаві та різноманітні завдання, серед яких були завдання на кмітливість та уважність, завдання для збагачення лексики, завдання для розвитку мислення, тематичні руханки та, звісно ж, ігри, що дало змогу якісно та

цікаво донести важливу інформацію.

Більшість учнів дізналися вперше про існування цілей сталого розвитку, їх кількість та зміст. Це було справжнім та цікавим відкриттям для маленьких школярів, що лише підтвердило необхідність спеціальних занять та розробок, які б висвітлювали ці теми.

Чи важливо говорити про це в Україні? Україна зараз бореться за кращий і справедливіший світ. 17 глобальних цілей також покликані зробити наш світ кращим та справедливим, тому це однозначно актуально, і не тільки для України.

"Вкладаючи такі знання та цінності в голови дітей, ми точно змінимо світ на краще," - зауважила вчителька початкових класів Мар'яна Ігорівна Задворна.

«ULEC has launched a project which aims to teach heritage speakers and learners of Ukrainian about the United Nation's 17 Sustainable Development Goals».

Після уроку учні оцінили зірочками кожен із пунктів роботи на уроці: відеоролик, розроблені матеріали, цікавість та корисність інформації для них. Оцінки від учнів підтвердили як актуальність, так і цікавість розроблених матеріалів, оскільки усі позиції зібрали найвищі бали.

Таким чином, можна стверджувати, що розроблені

(Continued on p.10)

Апробація розробок МЦУМ у тернопільській школі

(Continued from p.9)

матеріали МЦУМ є чудовим способом донести навіть до найменших учнів цінності, які передбачають 17 глобальних цілей сталого розвитку. Розробки є цікавими і актуальними для учнів в Канаді, в Україні та потенційно для інших країн, де є ті, хто вивчає українську мову як рідну або успадковану.

«Educational resources developed by ULEC are a great way to convey even to the youngest students the values of equality and sustainability embedded in the United Nation's 17 sustainable development goals».

Комплекс розробок МЦУМ щодо 17 глобальних цілей сталого розвитку здатний змінювати свідомість та прищеплювати загальнолюдські цінності і, таким чином, підтримати заклик, який став наскрізним у кожному розробленому відео: «Разом ми зробимо цей світ справедливішим!»

Досвід проведення уроку, присвяченому SDGs, в одній із шкіл Львівщини

Оксана Бутковська, науковиця з Львівського національного університету імені Івана Франка, апробувала відео та завдання до теми «Ментальне здоров'я» з учнями 9 класу Розвадівського ЗЗСО I-III ступенів (Україна).

Вибір теми уроку для цієї вікової групи (14-15 років) був не випадковим. Відомо, що у підлітковому віці діти найбільше страждають від стресу. Саме тому тема ментального здоров'я включена у змістову лінію навчальної програми з української мови для учнів 9 класу. Ба більше, учні обговорюють питання депресії та шляхів її подолання на заняттях із шкільним психологом. Беззаперечним є й той факт, що в умовах воєнного повсякдення часто важко зберігати спокій, мислити позитивно та бути активним. Відтак урок про наше ментальне здоров'я був, як ніколи, актуальним.

Прогнозовано, що хід уроку та особливості його проведення в українській школі відрізняються від уроків, проведених у Канаді. Іншою була й сама мета дослідниці. Працюючи з учнями, які вивчають українську як другу, іноземну чи успадковану мову, важливо було побачити, чи цікавими є відео та завдання, чи зрозумілим є їхній зміст, чи оптимальною є швидкість мовлення та довжина відео, чи відповідає лексика, використана у матеріалах, рівню володіння українською

мовою в обраних вікових групах, зрештою, чи можна успішно використовувати навчальні ресурси у класах, де разом навчаються діти, народжені в Канаді, та ті, які недавно приїхали з України. Натомість основним завданням апробації відео- та навчальних матеріалів в українській середній школі було дізнатися, чи відомою і цікавою для дітей є інформація про 17 цілей сталого розвитку ООН, чи розвиватимуть розроблені завдання навички критичного мислення дітей, їхні

(Continued on p.11)

Досвід проведення уроку, присвяченому SDGs, в одній із шкіл Львівщини

(Continued from p.10)

мовленнєві здібності, здатність дискутувати про актуальні питання сьогодення. Безумовно, такі теми, як подолання голоду, бідність, міцне здоров'я і благополуччя, якісна освіта, доступна та чиста енергія та ін. покликані реалізувати соціокультурну змістову лінію навчальної програми, адже очікуваним результатом навчально-пізнавальної діяльності учнів є утвердження ієрархії цінностей та формування їхнього світогляду.

“When living amidst a war, it is often difficult to keep calm, think positively and be active. Therefore, the lesson on mental health was more relevant than ever.”

Варто відзначити, що поради, як підтримувати своє психічне здоров'я, сьогодні важливі й для вчителів, адже йде другий рік повномасштабного російського вторгнення і звичні поради на тему «Як тримати себе в «ресурсі»» вже не працюють. Перед вчителями ж стоїть подвійне завдання – не тільки впоратися зі своїми страхами та тривогами, але і якусь частину своїх сил віддати дітям, зробити школу місцем, де діти можуть отримати корисну і важливу інформацію. Як вчителям, так і учням важливо вміти розпізнавати стрес у дитини та знати, як їй зарадити в такій ситуації. Для цього, на уроці дев'ятикласники вчилися складати портрет людини, яка перебуває в депресії, а також

розповідали про свої захоплення, адже, як відомо, хобі є одним з способів покращити своє ментальне здоров'я.

Важливим елементом завдань, розроблених спеціально для вказаної вікової групи, була їхня мультипредметність, що забезпечило встановлення міждисциплінарних зв'язків на уроці. Так, учням було запропоновано прочитати текст про Фінляндію, яка вже 5-ий рік поспіль очолює рейтинг World Happiness Report. Перед прочитанням учні мали здогадатися, які з фактів про цю країну правдиві, а які ні. Відповіді школярів засвідчили їхні міцні знання з географії, економіки, суспільствознавства. Так, розроблені навчальні ресурси дають змогу формувати природничу, соціальну та громадянську компетентності.

Не залишили поза увагою й завдань з граматики. У зв'язку з лексичним наповненням відео у робочий зошит було включено завдання до теми «Творення ступенів порівняння прикметників». Повторення цього граматичного матеріалу відповідає мовній змістовій лінії програми, адже учні 9 класу готуються скласти державну підсумкову атестацію.

Словникова робота, якій, очевидно, була приділена

особлива увага на уроках в Канаді, в Україні також забезпечила розширення лексичного запасу учнів та сприяла систематизації знань про різні типи позитивних та негативних емоцій.

На уроці панувала атмосфера співпраці. Від початку і до кінця учні доповнювали міркування один одного, працювали в парах та групах. Одним із завершальних завдань, запропонованих дітям, було поміркувати та обговорити, як, на їхню думку, можна запобігти депресії серед молоді та що може зробити їхня школа, щоб зменшити стрес і депресію у молодих людей. Командна робота дала свої результати: діти висловили бажання брати участь у позаурочних заходах, які повинна організувати школа, гуртках та спортивних секціях. У результаті проведення уроку очевидним став факт, що діти мають свої цілі та прагнення, розуміння проблем та викликів сучасного світу, а розроблені матеріали покликані сприяти кращому їх усвідомленню, забезпечуючи тим самим реалізацію ціннісної складової навчання української мови.

National News

Canada-Ukraine Foundation Partners with Shevchenko Foundation to Launch Post-Secondary Support for Displaced Ukrainian Students

The Canada-Ukraine Foundation (CUF) and the Shevchenko Foundation (TSF) announced a new bursary for displaced Ukrainian students pursuing post secondary studies in Canada.

The *CUF Bursary Fund for Displaced Post-Secondary Ukrainian Students* will provide **financial assistance to displaced Ukrainians** enrolled in Canadian post-secondary learning institutions.

An initial \$300,000 contribution by the Canada-Ukraine Foundation to the *CUF Bursary Fund* will allow for **60 successful applicants to be awarded \$5,000 each** toward their post-secondary costs.

“We’re pleased that CUF has chosen TSF as a trusted partner with which to establish this invaluable bursary,” stated Boris Balan, Shevchenko Foundation President. “We have introduced a series of special grants to assist the Ukrainian community in welcoming and supporting newcomers to Canada since the full-scale invasion of Ukraine. This bursary will support a critical need among Ukrainian students who must now realize their educational aspirations in a new country.”

Many post-secondary students have arrived to Canada from Ukraine since February 24, 2022, on the Canada-Ukraine authorization for emergency travel (CUAET) visa, one of the special measures the Government of Canada has introduced to support the people of Ukraine. It offers Ukrainians and their family members extended temporary status and allows them to work, study and stay in Canada until it is safe for them to return home.

“The Shevchenko Foundation has demonstrated leadership in scholarships and bursaries for students for decades – they’re an ideal partner to make this happen and do it right,” said Orest Skliarenko, President and CEO of the Canada-Ukraine Foundation. “We are constantly evolving our humanitarian work to support Ukrainians suffering and displaced by Russia’s barbaric war. This is just the latest initiative, and we look forward to more innovative ways to help Ukrainians in their time of need.”

“We believe that an investment in our young people will not only benefit the student but serve the betterment of both Canada and Ukraine,” added Bohdan Kolos, Chair of the Education Committee of the Canada-Ukraine Foundation.

The Canada-Ukraine Foundation is a national charitable foundation established in 1995 at the 18th Ukrainian Canadian Congress to coordinate, develop, organize and deliver assistance projects by Canadians directed to Ukraine and other organizations in Canada.

The Shevchenko Foundation is a leading nationwide charitable organization entrusted to preserve, develop, and promote Ukrainian Canadian arts, heritage, community, and education.

Information on the bursary: <https://shorturl.at/dFU68>

To learn about and support this and other initiatives of the Canada-Ukraine Foundation, please follow the link: <https://www.cufoundation.ca/>

National News

Проект для учнів 8-12 класів українських шкіл діаспори “Ми пам’ятаємо”

З нагоди 90-х роковин Голодомору Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада Світового Конгресу Українців співпрацює з Мережею нащадків Голодомору (HDN) над проектом усних розповідей для учнів 8-12 класів.

"We Remember" project of the Holodomor Descendants Network

<https://www.youtube.com/watch?v=T21ZjAADQws>

Просимо учнів записати коротке (5-10 хвилин) інтерв'ю зі знайомим нащадком Голодомору, дотримуючись поданих технічних критеріїв. Добірку записів буде професійно відредаговано та упорядковано, і вже цієї осені вона може вийти в ефір телевізійної програми КОНТАКТ Next Gen (YouTube Kontakt Ukrainian TV Network) в рамках всесвітньої ініціативи СКУ вшанування 90-ї річниці Голодомору та/або опублікована на веб-сайті Мережі нащадків Голодомору HDN.

Кожен учень/учениця, який/-а надішле заявку, отримає сертифікат за участь від Holodomor Descendants Network і буде відзначений/-а на веб-сайті Мережі нащадків Голодомору HDN.

РЕЧЕНЕЦЬ подання – **31 ЛИПНЯ 2023 р.**

Деталі проекту на сайті «Нащадки жертв Голодомору»: <https://hdn.ukrainianworldcongress.org/>

Усі необхідні матеріали для участі у проекті – для учнів і батьків – за посиланням:

<https://drive.google.com/drive/folders/1-EMUWURy3EMAtnYuGLIYr--fDUZPuFg>

Український історичний проект нащадків жертв Голодомору - відео-зразок для учнів:

<https://mail.google.com/mail/u/0/#search/obilash%40ualberta.ca/WhctKKXxCwKPMxhwNBQTsMlZPRXLgRkDQxfjQTnPsRXSjzRftshfvBcXKXpQxztrDBldcL>

Лідерські сесії для учнів українських шкіл

Телепрограма КОНТАКТ NEXT GEN ініціювала лідерські сесії для учнів курсів українських шкіл Канади. Це зустрічі проводилися разом зі Шкільною радою КУК-Торонто у співпраці з Національною Українською Освітньою Радою КУК.

Усі попередні зустрічі - на ютуб каналі:

<https://www.youtube.com/watch?v=Bt85HwpaMws&list=PLxsBMjnHR1MaIulFzrxVSwe5CQlkGk-I6>

1930s Children's Language Book Published in Canada Returns to Benefit Ukrainians

More than 80 years after it was first published, a school reader intended for the children of Ukrainian immigrants to Canada is finding a new place on bookshelves.

"The Little Book" is making a big impact, republished as a fund-raising effort to aid the people of Ukraine. It starts with the ABCs in Cyrillic, then short sentences and stories in Ukrainian.

In the 1930s and '40s, as Ukrainian pioneers settled in communities across the prairies, The Little Book was a schoolroom staple, a way for the children of immigrants to connect to the language.

«У 1930-40 рр., коли українські піонери оселялися у канадських преріях, «Маленька книжка» була настольною книгою для дітей іммігрантів у школі».

"My mother used to teach in a one-room schoolhouse near Edmonton," Lorene Shyba told CTV National News. "So it was a way for Ukrainian-Canadian children to learn the language."

Now Shyba, who works as a publisher with Durvile & Uproute Books in Millarville, Alberta, is using the old book to build a new link to Ukraine: she's republishing a translated version of the text, with the proceeds from its sale to go to the Canada-Ukraine Foundation.

"This is a way I can contribute by creating a special humanitarian

edition of the same book, this time with English translation," Shyba said.

On the Durvile & Uproute Books website, Shyba explains that her mother and babka spoke fluent Ukrainian and would read to her from The Little Book when she was a child.

The original book first came out in 1932 in Ukraine, published by the Basilian Brothers in Zhovkva, near Lviv, but the company says the version that is being republished today is an updated version.

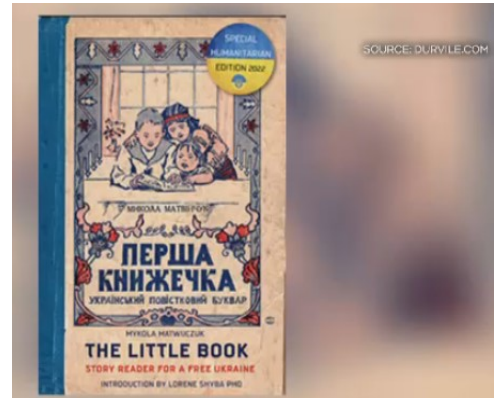
Her original goal was to raise \$10,000 through the sale of the book to help displaced families in Ukraine.

In preorders alone, they hit that number before the new first edition was even printed.

The challenge is amplified by a lack of support from varying levels of the education system, including uneven resource distribution across schools, inadequate communication about the needs of these students, and few professional development opportunities.

By the end of April, at least 4,000 copies will be delivered to book stores, and there is an audio version with music and narration by Shyba's cousin in Ukraine, who hails from the hard-hit city of Odesa.

"He recorded his voice into the phone and the music and sent it by WhatsApp and I stitched it in with my own narration," Shyba said.

The Little Book, originally published in 1932, is being republished to raise money for Ukraine. (Source: Durvile Publishing)

The translation was sometimes a challenge because many of the written stories contained in the book are 80 to 90 years old or older, including poems from the legendary Ukrainian writer Taras Shevchenko.

Magda Stroinska is a linguist who volunteered to help translate The Little Book.

"I'm very proud," she told CTV National News. "I'm very happy because I think this is something that stays. Something that reconnects generations."

In Canada, where the Ukrainian diaspora is the third largest in the world, The Little Book is popular again, this time not only helping to celebrate the beauty and language of Ukraine, but helping civilians themselves as they suffer through war.

It can be ordered directly from the publisher, or through Indigo or Amazon.

Watch the book ad:

<https://www.ctvnews.ca/video?clipId=2419928&jwsourc=c>

Source:

<https://shorturl.at/cmoAS>

Regional Highlights: Alberta

St. Nicholas Plant Sale Supports Ukraine

The Grade 4 Ukrainian Bilingual class at St. Nicholas Catholic School in Sherwood Park have been working with Marianne Zacharko-West, a senior from the Linking Generations group, growing tomato seedlings. Zacharko-West said her brother has been working with kids in schools growing vegetables for years and a book was written about him called “What Grew in Larry’s Garden?” and that encouraged her to start up similar work at the school.

Tanya Hyshka, a Grade 4 Ukrainian bilingual teacher at St. Nicholas School, loved the idea and encouraged the students to pick someone to give a plant and a letter to. The teacher said they had an abundance of tomato plants and decided to do something more after reaching out to the community.

“We planted more than 300 of them and with that in mind, we decided to do a good deed for the community and help a local organization,” Hyshka said.

The Grade 4 class decided to raise some money for Yeg 4 Ukraine by joining their fundraiser to buy two ambulances and equipment to send to Ukraine. Overall, \$635 was raised in two days. The teacher said the project helped students learn the importance of almsgiving and the power of community, as well as the knowledge to grow tomato plants.

Full text: <https://www.sherwoodparknews.com/news/local-news/st-nicholas-plant-sale-supports-ukraine>

The Grade 4 Ukrainian Bilingual class at St. Nicholas Catholic School in Sherwood Park.

«Учні 4 кл. української двомовної програми у школі Св. Миколая (Шервуд Парк) взяли участь у проєкті з вирощування росади помідорів з метою зібрати кошти на придбання двох машин швидкої допомоги та обладнання для відправки в Україну. За два дні було зібрано 635 дол.»

Новини з Рідної школи у м. Едмонтон

Надзвичайно приємно бачити захоплення, радість та щирі посмішки на обличчях наймолодших учнів Рідної школи парафії Св. Юрія Переможця. Вони разом із мисткинею, Мирославою Оксентюк, виготовляли пташки-мотанки та дізнавалися про традиційний український одяг, прикраси та ігри. Ця подія була спонсорована Ukrainian Bilingual Language Association.

Джерело: Facebook page

Regional Highlights: Saskatchewan

Saluting Dr. Nadya Foty-Oneschuk, the 2022-2023 STM's Teaching Excellence Award Winner

STM's Teaching Excellence Award is given annually, and it recognizes instructors who have made outstanding contributions to teaching at St. Thomas More College at the University of Saskatchewan.

Nadya is well known to teaching award adjudicating committees on campus, having won the SSSU Teaching Award twice (in 2022 and 2017) and having been nominated for the STM Teaching Excellence Award six times in the past decade for her work in teaching Ukrainian Studies and Anthropology courses. In her 13 years of teaching at STM and the University of Saskatchewan, she has taught a variety of courses and her students emphasize the great thought and care that she puts into teaching and evaluation, particularly in her language classes. She has also contributed to pedagogical enrichment at the College by serving as Programme Coordinator for the Spring Session in Ukraine and Chair of the Ukrainian Studies Minor Advising Committee.

In her statement of teaching philosophy, she shares that “the ongoing war in Ukraine, though a living nightmare in every sense, has renewed my passion for teaching in this area. I have had an opportunity to express gratitude on many levels, including gratitude for being able to open up this part of the world and its awe-inspiring people and their culture for many students, the very culture and language that they are, at this very moment, dying to protect.” She also emphasized that “the pivot Ukrainian educators around the world have had to accommodate in the last year has had a momentous impact on how, and more importantly, why we do what we do.”

Source: <https://www.flipsnack.com/mktberg/stm-morenews-magazine/full-view.html>

Celebrating the End of the School Year in a Ukrainian Community School

The students of the Chervona Kaylna Ukrainian Language School in Saskatoon wrapped up the year with their first final concert—special thanks to the teachers and students for the fantastic event!

The Chervona Kaylna school offers quality Ukrainian language, literature, culture, and history education to children ages 3 to 17, through an afterschool format delivered at the Ukrainian Orthodox Church of All Saints. It allow students to experience Ukrainian heritage and practice spoken Ukrainian not only in class but also by actively participating in various events organized by the church, community as well as many school events.

Source: Facebook page

Watch the concert: <https://www.facebook.com/891550625/videos/2245315042466466/>,
<https://www.facebook.com/891550625/videos/1848012738908184/>

Regional Highlights: Québec

День в українській школі у Монреалі

«While parents are learning French or playing soccer in the gym, their children learn Ukrainian and make new friends from Ukraine. This is what more than a hundred students enrolled in the Taras Shevchenko school do every Saturday, from September to June. The school aims to strengthen Ukrainian culture, support Ukrainian refugees and help them integrate.»

Поки батьки вивчають французьку мову чи грають у футбол у спортзалі, їхні діти вивчають українську мову та заводять нових друзів з України. Щосуботи, з вересня по червень, більше сотні українських дітей відвідують українську школу імені Тараса Шевченка. Метою школи є зміцнення української ідентичності, підтримка українських біженців та допомога в їх інтеграції у Квебеку.

Зайнявши три поверхи приміщення у загальноосвітній школі Eulalie-Durocher в Хочелазі, школа імені Тараса Шевченка, яка існує з 2014 р., «є великою родиною», каже керівник освітнього Оксана Герич. Коли

вона заходить в один із дошкільних класів, діти залишають свої іграшки і з відчутною радістю кидаються її обіймати.

Проходячи коридорами, ми чуємо сміх, розмови дітей українською мовою та музику з різних класів.

Зокрема, пропонуються курси початкового та середнього рівня з математики, музики та мов. «Ми хочемо, щоб було приємно, щоб не було тиску», – пояснює Оксана. «Учні також навчаються в звичайній школі, тож навчання у нашій школі це ще один робочий день на тиждень. І ми маємо робити все, щоб вони хотіли продовжувати приходити».

Усмішки учнів, об'єднаних справжнім товариством, які вітають нас, коли ми входимо в один із середніх класів, свідчать про досягнення цієї мети.

«Деякі студенти народилися тут. Уроки української мови – це спосіб зберегти свою ідентичність. Деякі батьки зі змішаного шлюбу також приїжджають сюди, щоб вивчати українську сюди. Є сім'ї, які приїжджають з усього

Монреалю», – пояснює пані Оксана, ведучи нас на курси французької для дорослих.

«Для батьків ми пропонуємо уроки французької мови, спортивні заняття та, наприклад, бізнес-уроки, де ми представляємо різноманітні способи відкриття свого бізнесу», – пояснює директорка.

«Ми повинні належним чином платити вчителям, щоб підтримувати високу якість освіти, навіть якщо вони тут не для того, щоб заробляти

статки», – каже пані Оксана, розповідаючи, що оренда школи становить значні витрати.

Школа відіграє важливу роль в інтеграції біженців в життя Квебеку. Те, що школа потребує фінансової підтримки, щоб продовжувати надавати свої послуги, є справжнім викликом. Адміністрація школи постійно шукає спонсорів, щоб підтримувати свою діяльність і мати змогу й надалі надавати допомогу біженцям з України в Монреалі.

Повний текст статті:
<https://shorturl.at/CGKP9>

Regional Highlights: Québec

У Монреалі відкрилася перша українська бібліотека

«Too heavy and cumbersome, books are often excluded from refugee children's suitcases. We put in one or two, then we cross our fingers that the rest of the collection will be intact the day we return. This is a loss that the Ukrainian National Federation (UNF) of Quebec hopes to fill with a new library. They have hundreds of books brought from Ukraine to fill the shelves of the library, which was officially opened on April 30, 2023 in the Outremont district.»

Позбавлені улюблених книжок, українські діти тепер мають доступ до дитячої колекції, щоб знайти книги, від яких довелося відмовитися.

Центральну роль у цьому проекті грає Оксана Кузнецова, бібліотекарка-волонтерка, яка виїхала з України у вересні 2022 р. Вона не приховує свого нетерпіння знову поділитися своїм захопленням із молоддю громади. Книги – це все її життя. Після понад 20 р. бібліотекарської справи зупинитися через війну їй було немислимо.

Всього на полицях бібліотеки близько 5 тисяч книг. Перш за все, УНО зосередилося на дитячій колекції, найбільш затребуваній з усіх. З різних регіонів України привезли барвисті книжки-картинки, комікси та казки. Тому діти можуть знайти історії, які вони добре знають, а також історії, які більш відомі в Канаді, наприклад «У пошуках Дорі».

Щонеділі для дітей організовуватимуть читання. Учасники спільноти по черзі читатимуть історії, як-от Катя Дуднік, учасниця колективу КОЛО, групи популяризації української культури в Квебеку. Художниця та книжкова ілюстраторка прибула до Монреалю в січні 2023 року з двома синами після проїзду через Австрію.

У глибині кімнати висить портрет Тараса Шевченка. На полицях з гордістю представлені роботи поета, якого називають основоположником сучасної української мови.

«Ми хочемо, щоб діти зберегли рідну мову і свою культуру», – каже Оксана

Кузнецова. З війни разом із батьками діти приїжджають до Монреалю та потрапляють до франкомовних шкіл і не завжди мають можливість читати українські книги. Тому, саме за допомогою бібліотеки Оксана Кузнецова хоче популяризувати читання українською.

Першокурсниця ф-ту психіатрії Університету Макгілла Дар'я Наумова помітила, що багато дітей страждають від тривоги та психологічних травм. Для них бібліотека «є безпечним місцем», пояснює вона.

Щонеділі в УНО організовується груповий захід для підлітків від 10 до 14 років, де вони можуть поділитися своїми емоціями з іншими дітьми та підлітками, які перейшли через подібні випробовування.

У бібліотеці одна з найпопулярніших книжок – це саме посібник для дітей, які страждають від психологічних травм, пов'язаної зі збройними конфліктами. На цю книгу вже є черга.

Індивідуальні та групові психотерапевтичні сеанси також пропонуються УНО у партнерстві з Intervention Network для людей, які постраждали від організованого насильства, RIVO Résilience.

Повний текст статті:

<https://shorturl.at/vyCJW>

Відео з відкриття бібліотеки:

<https://www.youtube.com/watch?v=lGYjVnyuzYI>

Ukrainian Language and Culture Programs at the Post-Secondary Level: the University of Saskatchewan

In our August 2020 newsletter, we initiated a series of articles highlighting the current situation of Ukrainian Studies at the post-secondary level. ULEC's earlier articles focussed on the Ukrainian programs at the University of Alberta, the University of Cambridge, the University of Victoria, Indiana University, the University of Kansas, Monash University, the University of Michigan, the European University Viadrina Frankfurt (Oder), and the University of Manitoba. This newsletter offers an interview with Dr. Nadya Foty-Oneschuk and Nadia Prokopchuk at the University of Saskatchewan.

What is the history of the Ukrainian Program at the University of Saskatchewan? How and when was it established?

Foty-Oneschuk: The history of our Ukrainian Program began with Dr. Tymofiy Pavlychenko, who began to offer Ukrainian language night classes in 1943. Soon after the University appointed Dr. Constantine Andrusyshen, the compiler of the famous Ukrainian-English dictionary, to an academic position in 1945. It was he who built the Slavic Studies Department. The Department grew over the next decades to include several additional courses in Ukrainian history, Ukrainian literature and Ukrainian culture.

Prokopchuk: Importantly, the push to create the Slavic Studies Department and highlight Ukrainian language and literature studies was in large part due to Dr. Watson Kirkconnell, who moved the agenda forward. Dr. Andrusyshen was really very fortunate to have his support.

Foty-Oneschuk: In the seventies, as the Department was growing, the University was also a site of another important first – the first exchange between a North American university and one in Soviet Ukraine, in this case, Chernivtsi University. This was a student-faculty exchange and Nadia Prokopchuk was one of the students in that first exchange.

Prokopchuk: That is right, I was! I'd also like to add that the Memorandum of Cooperation was signed in 1976. Saskatchewan was the first university in North America to create an agreement with a Soviet Ukrainian university. As a result, Ukrainian professors on campus went through a lot of hardship, and were harshly criticized by the Ukrainian Canadian Congress and other organizations for creating these ties.

The precursor to the exchange was the gifting of the Lesia Ukrainka statue by 'Tovarystvo Ukrainy'. When that statue arrived at our campus, we had a lot of demonstrations, and our Slavic Studies staff – Dr. Victor Buniak, Prof. Roma Franko and Prof. George Foty – were seen as being disappointing to the Ukrainian community because they had taken that step.

What prompted them to take that step? What was the significance of that step? In your opinion, was it the right step?

Prokopchuk: They absolutely did the right thing. The rationale was that many of our students in Saskatchewan had ties to Western Ukraine and they were searching for their relatives, for their roots. That was the right time to create those ties despite the political situation and the fact that the Ukrainian academic venue was seen as one that was dominated by a Communist Regime. Also, in our province we had a bit of a label as having links to the Communist element, because we had a very active organization called the Association of United Ukrainians in Canada (AUUC). I don't think that the University had as much leverage as this AUUC group, whose hub was in Regina. I believe the University was apolitical and focused on academic benefits – but Tovarystvo Ukrainy saw this as a positive link to Saskatchewan. I remember when we first arrived in Ukraine, Tovarystvo Ukrainy really tried to connect our group to AUUC in the province. The dynamics were such that Saskatchewan was viewed as THE place that was more friendly towards the political situation in Ukraine than perhaps other parts of Canada.

The exchange initiative opened up ties with Ukraine

(Continued on p.20)

Ukrainian Language and Culture Programs at the

Post-Secondary Level: the University of Saskatchewan

(Continued from p.19)

that were vibrant for twenty plus years afterward, and it really was a boost to our Ukrainian Program at the University of Saskatchewan.

Foty-Oneschuk: I remember my father telling me that he and the other two Ukrainian faculty members in the Department talked about the statue, they said that there was no way the community could paint Lesia Ukrainka as a communist. They knew that they had to push through and that people would complain, but they really saw this as a bigger-picture moment and it certainly turned out to be just that.

Prokopchuk: Our Ukrainian community was very nationalistic and such a reaction was to be expected. As a result people like Dr. Buyniak, Prof. Foty and Prof. Franko were openly criticized – Dr. Buyniak received hate mail!

«Саскачеван був першим університетом у Пн. Америці, який уклав угоду про студентсько-викладацький обмін з радянським українським університетом, якому передувало дарування «Товариством України» пам'ятника Лесі Українці. Як наслідок, викладачі україністики зазнали жорсткої критики з боку Конгресу Українців Канади та інших організацій за встановлення цих зв'язків».

Foty-Oneschuk: Our house was egged!

Prokopchuk: So, this was not an easy relationship, but it really was forward thinking and served us very well until the mid 1990s when the exchange gradually broadened its scope. At that time Dr. Bohdan Kordan joined our campus as a Political Studies Professor, and he believed that the program needed to expand beyond language studies.

Foty-Oneschuk: I started my graduate education at the U of A in the late 1990s, so I was not physically

present during this transition, but given various administrative challenges in the mid 1990s and early 2000s, the Ukrainian program eventually became adopted and moved to St. Thomas More (STM) College, where it is now. Previously, it was formally part of the Department of Slavic Studies, which later became the Department of Modern Languages in the College of Arts and Science.

Monument to Lesia Ukrainka

Prokopchuk: In many ways, this was a wonderful thing, because the move to STM saved the program, which was under threat at that time. We had one professor from Ukraine who was very pro-Ukrainian and one who became pro-Russian, openly lobbying for more Russian language courses and fewer Ukrainian courses. The professor tried to convince the Department Chair at the time that more Russian language courses would save the Modern Languages

Department by increasing enrolments. We had quite a struggle within the Ukrainian education community to keep our Ukrainian language classes. The Saskatchewan Teachers of Ukrainian, an association of Ukrainian language teachers in the province, appealed to the College of Arts and Science many times, pointing out the issues with the professor. The only way we were able to stop the madness was to threaten to expose the professor for plagiarism. She was using material copied from a Russian language textbook to supplement Ukrainian Studies courses.

In short, we had quite a struggle because that one person deeply changed the perception of Ukrainian studies at the U of S. Over time, and because our loud voices would not be silenced, the Ukrainian Program was moved from the College of Arts and Science to its new location at STM College.

Dr. Bohdan Kordan, who was a tenured professor in the college, was instrumental in negotiating this shift. Dr. Kordan was assisted by Father Myroslav Tataryn, a faculty member in the Religious Studies Department at STM, and Dr. Natalia Khanenko-

(Continued on p.21)

Ukrainian Language and Culture Programs at the Post-Secondary Level: the University of Saskatchewan

(Continued from p.20)

Friesen, an anthropology and cultural studies professor. So these three individuals were able to build the program that gradually became a Minor in Ukrainian Studies. The Minor in Ukrainian Studies required that students study language plus several other areas related to Ukrainian Studies. As you can hear, we've fought some difficult academic battles, and what we have established at STM is the result of that chain of events.

Returning to the exchange program, did only students from Saskatchewan go to Ukraine? Or were Ukrainian students able to come to the U of S, too? How long was the program in duration? What was its educational focus?

Prokopchuk: Initially, until the 1990s, every two years students from our Ukrainian language program travelled to Chernivtsi University for a six-week summer program, where they attended language classes to supplement their Ukrainian language studies at the U of S. Those were non-credit courses combined with an on-site cultural program. Students also had excursions around Western Ukraine, which gave them an opportunity to meet their distant relatives and create connections. In alternate years, students from Chernivtsi University were supposed to travel to Saskatoon, but the U of S only ever received professors. The political authorities would not allow students to leave the Soviet Union for fear that they would defect to Canada. Sometimes we received four, sometimes six visiting professors, and they stayed for a six-week period. The faculty and staff from the Department of Slavic Studies hosted many of them in their homes.

Many of these visitors were from various ethnic backgrounds, not necessarily Ukrainian, as Chernivtsi has always been a multicultural city. These scholars used this exchange as a springboard for their research in history, language and literary studies. I remember one in particular, Professor Rusnak, conducted quite an in-depth study of Ukrainian settlement and language programs in Canada. He published several articles on these topics in Ukraine.

After 1991, students from Chernivtsi started to arrive

A promotional graphic for the 'Spring Session in Ukraine' program. It features a collage of images: a large globe on the left, a statue of a man in the center, and a colorful folk-art style illustration on the right. The text is overlaid on a green background. The main title 'Spring Session in Ukraine' is in a large, white, serif font. Below it, five columns of text describe the program's benefits: 'Learn' (Ukrainian in Ternopil, a beautiful western Ukrainian city), 'Study' (at Ternopil National Pedagogical University), 'Earn' (University of Saskatchewan credits), 'Experience' (authentic daily life by staying with a host family), and 'Immerse' (yourself in the language and culture of Ukraine). At the bottom, it says 'For more information, visit: stmcollege.ca/programs' and includes the logo for St. Thomas More College, University of Saskatchewan.

as part of the exchange program, which was linked to Dr. Kordan's Political Studies program rather than the language courses. Eventually, the exchange piece fell away as numbers and interest faded. Our ties with Chernivtsi University evolved into a one-term position for a grad student, who would be awarded a four-month stay in Chernivtsi to teach a course on Canadian history and politics through the Hnatyshyn Center. In sum, we had various iterations of this exchange program with Chernivtsi, which eventually subsided.

When STM and the Prairie Center for the Study of Ukrainian Heritage (PCUH) became established, new arrangements were made with the Ukrainian Catholic University (UCU) in Lviv to revive opportunities for language credit courses for U of S students. After one summer there, the program was moved to the Ternopil National Pedagogical University, resulting in a new program called the 'Spring Session in Ukraine'. With this new arrangement STM saw an increased interest in language courses among students from other colleges and from a number of non-Ukrainian cultural backgrounds.

«Пізніше у Тернопільському національному педагогічному університеті започаткували нову програму під назвою «Весняна сесія в Україні». У результаті ми побачили підвищення інтересу до курсів української мови серед студентів як з інших коледжів, так і серед тих, хто не мають українських коренів».

(Continued on p.22)

Ukrainian Language and Culture Programs at the

Post-Secondary Level: the University of Saskatchewan

(Continued from p.21)

What is the Ukrainian Program at the University of Saskatchewan like now? Is it a full-fledged program? Does it offer any certificates?

Foty-Oneschuk: Prior to May 2022, we had offered a Minor in Ukrainian Studies, which was only open to students in the College of Arts and Science. Such an arrangement was a source of frustration, because our Program kept losing students from other colleges who were really interested in learning Ukrainian and about Ukraine.

Eventually, the University began to move away from minor programs to certificate programs, which allowed any student from any college across campus to enroll in a program and obtain a specialization on their transcript. It's a 24-credit certificate program, that includes 6-credit units of language, a 3 credit capstone course called "Survey of Ukrainian history and culture" and then 3 credits in one of Beginner Linguistics, Beginner Anthropology, or Beginner Political Studies. For the other 12 credits students can pursue their personal interests, something tied to their field of study, or something that will contribute to their future or current career.

«З часом університет перейшов до системи сертифікаційних програм, які давали змогу будь-якому студенту з будь-якого коледжу зареєструватися на програму та отримати спеціалізацію у дипломі».

Our Ukrainian course repertoire, in addition to language courses, includes courses in Ukrainian culture (which were formerly anthropology courses and Political Studies courses (developed by Dr. Bohdan Kordan) that focus on Ukraine. Now that we have Dr. Oksana Dudko, a Jacyk Fellow in Ukrainian studies, we have been offering courses in Ukrainian history for the first time in a very long time. Also, we really hope to be able to connect with the College of Education. We designed this certificate in such a way that it could be conducive to those students that would hope to teach in the Ukrainian Bilingual Program.

Prokopchuk: Unfortunately, students in the College

of Education, where I currently teach, have very little room in their schedules to take courses beyond those required for a B. Ed. degree. If students are interested in language teaching, they have room to take a maximum of two language classes as electives. This is certainly not enough to build the level of language proficiency required to be a bilingual classroom teacher. The best solution for K-12 teachers in our province is to pursue a post-degree certificate in Ukrainian language studies.

Can you summarize what courses your Ukrainian Program offers? Who takes them?

Foty-Oneschuk: Briefly speaking, our program offers beginner, intermediate, and advanced Ukrainian language courses as well as content courses, which are taught in English.

When I came to the U of S in 2009, hired as a sessional instructor, I taught beginner and intermediate Ukrainian language classes. During that time, the 300-level advanced Ukrainian language class was taught as part of the study abroad program in Ternopil. Two years ago, right after the pandemic hit, due to low enrollments, the 200-level intermediate language classes began to be offered only in Ternopil as well.

Enrolment in beginner-level classes is typically between 20 and 25 students, so these classes pay for themselves. This year, due to the war in Ukraine, the interest in Ukrainian is even a bit higher – we already have 28 students.

Regarding content courses, there were courses

(Continued on p.23)

Interested in Ukrainian studies?

UKR 114/117

KEEP CALM AND LEARN UKRAINIAN

ANTH 227

ANTH 236

INTS 202

ST. THOMAS MORE COLLEGE
UNIVERSITY OF SASKATCHEWAN

STM.COLLEGE.CA

Ukrainian Language and Culture Programs at the Post-Secondary Level: the University of Saskatchewan

(Continued from p.22)

offered by Dr. Kordan through the Department of Political Studies. His classes always had enrollments between 20 and 40 students. Until two years ago, Dr. Natalia Khanenko-Friesen took care of our Ukrainian culture component. Five to ten students usually registered in her Ukrainian anthropology courses.

The first year that I took over culture courses we had a really big boom. I don't know if it was because of an online format, but our Ukrainian Canadian culture class had twenty-six students, most of whom were of non-Ukrainian heritage, e.g., I had three indigenous students. Despite the circumstance of not being in a face-to-face classroom with them, it was a wonderful learning experience for me, teaching the class for the first time. But that was rather an anomaly. I'm curious to see if the war in Ukraine will affect enrollments this year, particularly in culture courses, because they are always a big enrollment for us.

As part of the Global Skills Opportunity Program, the College of Arts and Science and College of Agriculture and Bioresources received significant funding from the Federal Government to open up Study Abroad (SA) Programs to students for whom international experiences have traditionally been less acces-

«У рамках Програми розвитку глобальної навичок та вмінь наш коледж отримав значне фінансування від федерального уряду, щоб зробити доступними програми навчання за кордоном студентам-представникам корінних народів та студентам з низькими доходами та обмеженими можливостями».

sible — specifically Indigenous students, students from low-income backgrounds and those with disabilities. Other students have access to some of that

funding as well. Because of the pandemic and then the war in Ukraine, we haven't had an opportunity to run the SA Program in three years, but our intention is to jumpstart the Program in Ternopil in spring 2024.

Are you planning to bring the second-year Ukrainian back on-campus?

Ternopil lake walk

Foty-Oneschuk: We would love to, but the problem is lack of faculty. I have an affinity and obligation to offer at least the beginner level language course. But I want to keep the culture courses alive as well. I also hold the position of Interim Director of the Prairie Centre for the Study of Ukrainian Heritage (PCUH), for which I get one course release. So, we definitely need more instructors/faculty members on the team to provide stability to the Program.

I'm very grateful that Dr. Oksana Dudko is here, because she can offer more Ukrainian content courses. Otherwise, it's all on me.

What is Dr. Dudko's affiliation?

Foty-Oneschuk: Dr. Dudko is a Post-Doctoral Fellow and her fellowship consists of two parts: i) research and ii) teaching. She conducts research on Ukrainian historical topics closely connected to the PCUH. Before both Dr. Kordan and Dr. Khanenko Friesen left two years ago, we made sure that the fellowship had a teaching component. With Dr. Dudko having joined us, we were able, through the Department of History, to offer courses on Ukrainian history, the Ukrainian studies aspect that had been missing at the U of S since the 90s. I think it was a wonderful way to pull that back into the Ukrainian studies program, particularly after Russia's full-scale invasion of Ukraine. Last year, when Dr. Dudko was teaching a course on the History of the Russian-Ukrainian conflict in the winter term, the invasion began. Oksana ended up having to go back to Lviv to be with vulnerable family members.

(Continued on p.24)

Ukrainian Language and Culture Programs at the

Post-Secondary Level: the University of Saskatchewan

(Continued from p.23)

She was teaching the class remotely from Ukraine in the midst of a war, which was a very unique experience for the students.

Do you have any minimum enrollment requirements?

Foty-Oneschuk: Typically, the magic enrolment number to attain in an undergraduate class is 15. The only time we had more than 15 students at the 200 level was in the 2014-2015 academic year, when we had a group of 51 at the beginner level. In all other years the enrolment ranged between 10 and 15, so we would be under the enrollment limit. Thankfully the PCUH has always been able to direct some of its financial resources to support the Ukrainian Studies program. By covering this shortfall and helping to offset the cost of instruction, PCUH enabled the courses to be offered. These courses went on much longer than they would have in any other department due to the existence and contributions of PCUH.

Who are your students? Have they changed over the last ten years?

Foty-Oneschuk: I can speak to this from two perspectives – as a former student and a current instructor.

When I was an undergraduate student, the vast majority of students in the upper year language and culture content courses were of Ukrainian heritage. I remember only one or two students in three years that did not have Ukrainian heritage.

Speaking from my experience as the instructor of

«Серед наших студентів є українські танцюристи, які можуть бути або не бути українського походження. Зазвичай вони беруть мовні курси, щоб підготуватися до поїздки в Україну з танцювальною групою».

these courses now, I think there has been a bit of a shift. In the beginner-level language courses, there are three groups of students: the majority have some Ukrainian heritage; among the others some are international students with no Ukrainian heritage while others either grew up in predominantly Ukrainian areas of Saskatchewan or have close

friends who are Ukrainian.

Prokopchuk: I would mention another category here – Ukrainian dancers, who may or may not be of Ukrainian heritage. Their interest stems from their love of dancing. They take a language class thinking that it's going to help them understand or connect with some of the dance partners or instructors that they have. Some of our dance instructors are from Ukraine and they may give instructions in Ukrainian. It is not uncommon to have pieces of music with lyrics in Ukrainian. Dancers want to supplement their dance career with Ukrainian Studies.

Foty-Oneschuk: Speaking from my experience, the students from dance groups usually take Ukrainian courses in preparation for travel to Ukraine with the dance group as well. They want to have something more to help them experience Ukraine. Also, my students often joke that the beginner courses are the “gateway drug” to taking more Ukrainian courses. It's funny, but I think that's true. We need to get better at exploiting that “gateway drug” by giving them every opportunity to continue.

What steps do you take to attract students into your program? What strategies do you use to promote it? Do you offer any programming? Is the local community involved?

Foty-Oneschuk: As the longtime former sessional in charge of teaching the Ukrainian language classes, initially, I attempted to advertise for my classes, because it was made very clear that my livelihood was dependent on having lots of students in my classes. However, it was quickly brought to my attention that only the College could advertise its own courses. Consequently I was caught between doing what they wanted me to do, and not having the

(Continued on p.25)

Ukrainian Language and Culture Programs at the

Post-Secondary Level: the University of Saskatchewan

(Continued from p.24)

permission to do so. Recently, we've had a change in administration, and I am cautiously optimistic that this situation will improve a bit. A big accomplishment this year was the placement of an engraved placard in the main hallway of STM dedicated to Ukrainian studies alongside all of the other programs. A brochure for students on Ukrainian studies has also been created. These visual markers show that the College is maybe changing its ways in terms of how they approach promoting our programs.

We are fortunate to have a really cohesive community on campus with the PCUH, who has always supported the Program in a variety of ways, e.g., promoting Ukrainian Studies, in general, and organizing on-campus programming for students, faculty, and community members.

Also, we have a very strong Ukrainian Students Association on campus. It has often boasted one of the largest memberships across Canada. I've been working as their faculty advisor since I came in 2009, and notice a significant number of their club members becoming our students. In addition, they hold Ukrainian events on campus, raise awareness of Ukrainian Studies on campus, organize movie nights, Ukrainian research showcases, cooking, pysanky (Ukrainian Easter egg), and vinok (flower crowns) workshops. One initiative that is specifically geared towards the Ukrainian Program that the Ukrainian Students Association had offered, organized, and financed prior to the pandemic, is 'study nights' before midterms and final exams for students in the Ukrainian language classes. Since many of the executive members were former students of those classes, they wanted to organize a space and offer new students the assistance of senior students of the campus Ukrainian community, and they even bought everyone pizza. That's another way in which they directly contribute to the value of our Program.

Usually, every October we organize a Ukrainian Studies reception. This is meant to be one-stop shopping to learn about all things Ukrainian that occur on the campus: the PCUH, the spring session in Ukraine, other course offerings that might be of interest. The Ukrainian Students' Club gives a presen-

tation. Representatives from student services talk about relevant scholarships. We have fancy food and punch. We make it an annual event and it is very well attended.

From where do you receive funding? Do you receive any financial support from the University? Ukrainian community? How is your position funded?

Foty-Oneschuk: As a full-time faculty member of the Department of Languages, Literature, and Cultural Studies, the College pays for my position. This is a term position, while the College figures out what to do with the Ukrainian Studies at the University, as Dr. Khanenko-Friesen and Dr. Kordan are now gone. They were both tenured professors and I was a long-time sessional lecturer. Most realistically, I would be offered a term contract. That's what they've often done in these situations with other faculty members.

In terms of additional funding, when we had enrollment shortfalls, the PCUH stepped in to cover the costs of instruction so that we could continue to offer the program for students. Also, we re-adjusted some older scholarships which were dormant for many years in the College of Arts and Science to make them conducive to current student needs. And finally, during my time here, I've made connections with some of the local Ukrainian community organizations, and we have created new scholarships for language students. These are important parts of our financial support system.

What do you think your students would identify as the highlight of your program?

Foty-Oneschuk: I think the transition to something more multidisciplinary is attractive to students. I think we will still have a certain number of students with a Ukrainian background who want to learn anything and everything Ukrainian. At the same time, the program attracts more and more students who are not of Ukrainian heritage, but have a genuine, keen interest in Ukraine and see its relevance to what they do outside of our class. I think that the Certificate is a perfect way to satisfy that for these students.

Global Highlights

У школах Польщі українську мову вивчатимуть як сучасну іноземну

З нового навчального року у польському Любліні стартує реалізація пілотного варіанту викладання української мови. Її вивчатимуть у школах міста як сучасну іноземну. Поки тривають переговори з міністерством освіти Польщі про викладання української мови в усіх школах країни.

“In the new academic year, a pilot project of teaching Ukrainian as a contemporary foreign language will begin in secondary schools in Lublin, Poland.”

Віцемер Любліна Маріуш Банах розповів, що у школах міста працює близько 100 вчителів з України.

Деякі з них готують оригінальні програми для вивчення української мови. Немає потреби нікого переконувати, що українську

мову потрібно запроваджувати як сучасну. Ми тут, у Любліні, не сумніваємося в цьому, – заявив він.

Також віцемер Любліна заявив, що українську мову в інших польських школах запровадять за згодою батьківських рад. Це гарний крок на майбутнє, вважає він.

Все ж, аби нашу мову там викладали на однакових засадах, що й німецьку чи французьку, потрібна базова програма. Її має розробити міносвіти Польщі.

Якби з'явилася ця програма, українську мову могли б вивчати у всіх школах Польщі вже у 2024 році. При цьому обирати для вивчення як другу сучасну.

Джерело: <https://shorturl.at/bnrW8>

Українську мову внесли до системи перекладів Єврокомісії: що це означає

Українську мову офіційно внесено до системи перекладів Єврокомісії – eTranslation. Це безоплатний онлайн-інструмент для перекладу текстів та офіційних документів всіма 24 мовами ЄС, повідомляють в Мінцифри.

Завдяки тому, що українська мова стала однією з 24 мов Європейського Союзу, які є в eTranslation, переклад законодавств країн ЄС українською, і навпаки, здійснюватиметься ефективніше.

“Тепер ми можемо перекладати законодавчі акти ЄС з англійської на українську. Це допоможе швидше їх аналізувати та імплементувати. І навпаки – українське законодавство тепер може бути перекладене мовами країн ЄС”, – пишуть в міністерстві.

На сайті Європейського союзу зазначається, що прямий доступ до eTranslation мають співробітники установ або агенцій ЄС.

Джерело: <https://life.pravda.com.ua/society/2023/05/19/254371/>

Як вчаться українські діти за кордоном

- Європейська комісарка з питань внутрішніх справ Ілва Йоганссон заявила, що у школах країн ЄС зараз здобуває освіту близько 450 тисяч українських дітей. Ще частина школярів з України навчається онлайн.
- Близько 188 тисяч українських дітей через війну вчиться у Польщі. Зокрема, здобувають освіту у місцевих школах.
- Часто батьки старших колярів розчаровані тим, що учні з України не мають рівних можливостей у навчанні і вступі порівняно з місцевими школярами.
- Батьки молодших дітей уточнюють: діти швидко можуть втрачати ідентичність, інтегруючись в іншомовне середовище.
- Більшість при цьому визнає: освіта буде важливим фактором, коли родина вирішуватиме, повертатися в Україну чи ні.

Джерело: <https://shorturl.at/bnrW8>

News From Ukraine

Україна деокупує свій мовний простір

Українська мова посилює свої позиції в усіх сферах суспільного життя на всій території України. Більшість двомовних українців або вже перейшли на українську, або намагаються це зробити, відвідуючи мовні курси й оточуючи себе виключно українськомовним контентом. Західні експерти відзначають, що в мовному питанні для багатьох українців саме повномасштабне вторгнення стало визначальним фактором.

“The Ukrainian language is strengthening its position in all spheres of public life in Ukraine. The majority of bilingual Ukrainians have either already switched to Ukrainian or are trying to do so by attending language courses and immersing themselves exclusively in Ukrainian language content. Western experts note that the full-scale invasion has played a key role in the language switch.”

Провідні світові медіа аналізують зміни у мовній свідомості українців. Британське новинне агентство подає статтю під назвою “Після вторгнення росії українці переходять на рідну мову”. RR “Reuters пише про причини двомовності українців,” коли за радянських часів “російська мова пропагувалась, а українська культура придушувалася”. Зараз же ситуація кардинально інша - “українці по всій країні прагнуть стерти вплив Росії та зміцнити свою незалежність від сусіда”.

У статті йдеться про те, що найбільші банки України прибрали російську мову зі своїх мобільних додатків і сайтів, а великі компанії, які до 2022 року використовували російську як основну мову торгівлі, стали послуговуватись виключно українською. Зокрема зазначається, що “найшвидше на українську переходять підприємства в колись російськомовних містах Одесі, Дніпрі та Харкові”. “Reuters” подає цікаві дані платформи пошуку роботи Work.ua: “Наприкінці 2022 року роботодавці розміщували 84% вакансій українською мовою та 13% російською. У 2015 році було майже навпаки: 16% вакансій були українською мовою та 80% російською”.

Впливова британська газета “The Guardian” публікує репортаж з Харківського літературного музею, де відбувається засідання мовного клубу. Видання наголошує, що харків’яни зацікавлені у вдосконаленні своєї української мови і хочуть позбутися “мови поневолювача”. Переходячи на українську, вони протистоять російській агресії та імперіалізму.

“The Guardian” пише, що ще донедавна Харків був російськомовним містом. Аналізуючи причини, журналісти наголошують, що в Харкові за царських часів російська була мовою діловодства та освіти, а з середини XIX століття видання літератури українською мовою було під забороною. Після Жовтневої революції 1917 року настав період офіційної “українізації”, коли в Харкові з’явилася жвава авангардна україномовна літературна сцена. Проте починаючи “з 1933 року романісти, поети, журналісти та драматурги цього короткого модерністського розквіту були жорстко придушені - сотні письменників були розстріляні, заслані, відправлені в ГУЛАГ”.

Як наслідок, “The Guardian” говорить про те, що “наприкінці 1990-х українська вважалася мовою неосвічених сільських жителів міського Харкова, якою можна було почути на базарі від тих, хто приїхав у місто продавати свої продукти”. Однак після повномасштабного вторгнення харків’яни, які раніше розмовляли російською, почали використовувати українську навіть у повсякденному житті. Так розмовний клуб у Харкові відвідують люди різного віку та різних професій. Всіх їх об’єднує одна мета - поліпшити свої знання у володінні державною мовою.

(Continued on p.28)

Україна деокупує свій мовний простір

(Continued from p.27)

На сайті Програми нових підходів до досліджень і безпеки в Євразії (PONARS Eurasia) професор Університету Осло Пол Колсте наголошує на тому, що "грим гармат у російському вторгненні став посмертним дзвоном для спільної українсько-російської ідентичності. Більше, ніж будь-хто інший, путін зробив

внесок не лише в кристалізацію окремої української ідентичності, але й у консолідацію української нації, яка визначає себе, насамперед, як глибоко відмінну від росіян".

Нав'язаний росії колоніальний наратив про двомовність України вже остаточно втратив свою актуальність.

Безпрецедентна підтримка української як єдиної державної говорить сама за себе. Україна, деокупуючи свій мовний простір, наближає кінець путінської імперії та нашу Перемогу!.

Джерело: <https://shorturl.at/ou059>

Зросла частка громадян, які послуговуються українською, - опитування

Частка громадян України, які спілкуються українською мовою в повсякденному житті, зросла до 71% порівняно з 2021 роком, коли цей показник становив 64%. Про це свідчать результати дослідження, проведеного фондом "Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва" спільно із соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA 13-21 грудня 2022 року, передає «Інтерфакс-Україна».

"Така динаміка є результатом і ефекту символічної відмови, і частково неможливістю проводити дослідження громадської думки на окупованих і прифронтових територіях Півдня та Сходу", - зазначається у пресрелізі.

Російська мова залишається поширеною і незначною мірою переважає в повсякденному спілкуванні на Півдні та Сході України. При цьому, значна частина тих, хто зазначив російську як переважну мову спілкування вдома, користуються українською в публічній сфері та під час спілкування з українськомовним співрозмовником.

"The share of Ukrainian citizens who communicate in Ukrainian in everyday life has increased to 71% compared to 64% in 2021."

Мовою домашнього спілкування російську назвали 3% жителів західного макрорегіону, 17% - центрального, 55% - південного та 47% - східного. Українську - 96%, 78%, 35% і 40% відповідно. Іншу мову назвали мовою домашнього спілкування 0,2% жителів західного макрорегіону, 3% - центрального, 10% - південного і 5% - східного.

Не змогли дати відповідь 7% жителів сходу і близько 1% жителів інших макрорегіонів. У містах півдня і сходу мовою спілкування українську назвали 31% респондентів, 59% - російську, в селищах міського типу - 56% українську і 35% російську, в селах - 49% і 33% відповідно.

З 2021 року зросла також і частка громадян, які вважають українську мову рідною. Якщо 2021 року частка населення, яка вважала українську мову рідною, становила 77%, то за рік вона зросла до 87%. При цьому українська мовна ідентичність переважає в усіх регіонах України (98% на заході України, 93% у центрі, 74% на півдні та 70% на сході).

Джерело: https://lb.ua/society/2023/03/10/548475_molod_chastishe_nazivaie_ukrainsku.html

Conferences

Міжнародна науково-практична конференція «Українські вимушені мігранти: інтеграція, ідентичність, повернення»

25 травня 2023 року в Національного університету «Львівська політехніка» Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою провів Міжнародну науково-практичну конференцію «Українські вимушені мігранти: інтеграція, ідентичність, повернення». До участі в конференції зареєструвалося 222 учасники з України та інших 24 держав.

“May 25, 2023—the International Institute of Education, Culture and Diaspora Relations held the International Scientific and Practical Conference “Ukrainian Forced Migrants: Integration, Identity, Return” at the Lviv Polytechnic National University. 222 participants from Ukraine and another 24 countries registered to participate in the conference.”

Відкрила подію директорка МІОКу **Ірина Ключковська**, яка наголосила на актуальності і практичній спрямованості проекту. Це полягатиме в напрацюванні серії пропозицій для української влади щодо викликів і проблем, пов'язаних із вимушеною міграцією українських громадян від початку повномасштабного вторгнення Росії.

У своєму виступі проф. **Елла Лібанова** зазначила, що депопуляція для України є неминучим, але не катастрофічним явищем, оскільки залежить від

компетентності міграційної політики держави. Професорка наголосила на тому, що масштаб повернення українців додому залежатиме від таких чинників, як-от: тривалість ведення бойових дій на території України, гарантії безпеки, рівень інтеграції вимушених мігрантів до суспільств, що приймають, питання місця возз'єднання сім'ї.

У межах панельної дискусії **Євген Чолій**, почесний консул України у Монреалі (Канада), наголосив на проблемі примусового вивезення дітей з України та важливості виділення такої юридичної категорії. Також він висловив певність у тому, що задля перемоги над «руським міром», треба спільно координувати свої зусилля. Це справа всього світового українства, де діаспорі відведена важлива роль «голосу» у країнах Західної цивілізації.

Професорка Національного університету «Києво-Могилянська Академія» **Людмила Филипович** сфокусувалася на духовних загрозах і викликах, що виникають перед вимушеними мігрантами. Особливим питанням стає проблема Православної Церкви України за кордоном, оскільки неможливість створення українських православних організацій у країнах, що

приймають, зумовлює появу дезінформації, яку поширює агресор. Отже, переконана пані Филипович, проблема духовної опіки для церковно-парафіяльного життя мігрантів є виміром національної безпеки.

Богдан Райчинець, президент Європейського Конгресу Українців розповів про ситуацію з біженцями у Європі (на прикладі Чехії) і сприйняття з боку європейців їхнього образу переселенця-втікача. Також, він виокремив проблеми, з якими найчастіше стикаються вимушені мігранти – освіта та інтеграція в суспільство, що приймає.

Наприкінці заходу відбулося голосування за обрання трьох головних тем, що, на думку учасників, є найактуальнішими для подальшої роботи в межах дискусійної платформи. Авдиторія надала перевагу таким темам: «Українська освіта за кордоном», «Українська молодь за кордоном та проблеми збереження її ідентичності» і «Політика повернення та реінтеграції».

Source:

<https://miok.lviv.ua/?p=2277>
7

Resources

Типи уроків в школах України

У більшості країн основною організаційною формою навчання в школах є урок, хоча й відслідковуються відмінності у піходах до його організації, послідовності викладу матеріалу та методів і засобів.

В українській освітній системі відомими є кілька способів класифікації уроків: за дидактичною метою, за способами організації навчальної діяльності учнів, за основними етапами навчального процесу, за методами навчання та іншими ознаками класифікації.

Найпопулярнішою серед них є класифікація уроків за дидактичною метою, оскільки вона вважається відправною точкою навчально-виховного процесу. Розробкою цієї класифікації займалися Б.А.Онищук, Г.Т.Щукіна, Н.А.Сорокін, М.І.Махмутов, І.Ф.Харламов та ін.

“In accordance with main didactic objectives, lessons in Ukraine are grouped into six main types (B. Onyshchuk):

- ***Lesson devoted to the acquisition of new knowledge;***
- ***Lesson devoted to the development of skills;***
- ***Lesson devoted to the operationalization of knowledge and skills;***
- ***Lesson devoted to the systematization of knowledge ;***
- ***Lesson devoted to the assessment and correction of knowledge and skills;***
- ***Combined lessons.”***

За основною дидактичною метою уроки поділяються на шість основних типів (за класифікацією Б.Онищука):

Урок засвоєння нових знань.

Урок формування умінь і навичок.

Урок застосування (закріплення) знань, умінь і навичок;

Урок узагальнення і систематизації знань.

Урок контролю та корекції знань, умінь і навичок.

Комбінований урок.

Кожен із цих типів уроків має свою мету, особливості та відмінну структуру. Також, кожен із цих уроків може мати різні форми проведення, наприклад такі, як урок-екскурсія, урок-уявна мандрівка, практична робота, лекція тощо).

В університетах вчителів навчають розрізняти ці типи уроків та добирати їх залежно від місця уроку в межах теми, його змісту й завдань, віку учнів, власного досвіду та ін.

Урок засвоєння нових знань.

Уроком засвоєння нових знань найчастіше є вступний урок до нового розділу або об'ємної теми. В ході уроку вчителю потрібно концентруватись на розкритті основних понять теми та формуванні фундаменту для подальшого її розкриття.

Структура уроку засвоєння нових знань:

1. Актуалізація попереднього досвіду й опорних знань учнів.
2. Мотивація навчальної діяльності школярів.
3. Повідомлення теми, мети, завдань уроку.
4. Сприйняття й первинне усвідомлення учнями нового матеріалу.
5. Осмислення об'єктивних зв'язків і відносин у досліджуваному матеріалі й розкриття внутрішньої сутності досліджуваних явищ.
6. Узагальнення й систематизація знань.
7. Підведення підсумків уроку.
8. Повідомлення домашнього завдання.

Урок формування умінь і навичок.

Метою такого уроку є засвоєння раніше набутих знань та формування і вдосконалення умінь і навичок щодо поточної теми. Основне завдання вчителя полягає у тому, щоб допомогти учневі перенести здобуті знання і вміння у нестандартні ситуації або запропонувати різні завдання, які допоможуть у їх вправленні.

Структура уроку формування умінь і навичок:

1. Актуалізація опорних знань і практичного досвіду учнів.

(Continued on p.31)

Resources

Типи уроків в школах України

(Continued from p.30)

2. Мотивація навчальної діяльності школярів.
3. Повідомлення теми, мети, завдань уроку.
4. Вивчення нового матеріалу.
5. Первинне застосування набутих знань.
6. Застосування учнями знань і дій у стандартних умовах з метою засвоєння навичок.
7. Творчий перенос знань і навичок у нові або змінені умови з метою формування вмінь.
8. Підсумки уроку.
9. Повідомлення домашнього завдання.

Урок застосування (закріплення) знань, умінь і навичок.

Метою даного типу уроку є повторення та закріплення, уточнення та поглиблення попередньо засвоєних знань, умінь і навичок. Особливістю й одночасно складністю цього типу уроків є вміння визначати обсяг навчального матеріалу, виділяти головні ідеї, поняття, правила й добирати відповідні завдання.

Структура уроку застосування знань, умінь і навичок:

1. Актуалізація опорних знань і дій учнів, необхідних для творчого виконання завдання.
2. Аналіз завдання, розкриття способів творчого виконання його елементів
3. Підготовка необхідного встаткування.
4. Самостійне виконання практичної частини роботи.
5. Узагальнення й систематизація знань і способів виконання дій.
6. Контроль учителя, самоконтроль і взаємоконтроль.
7. Підведення підсумків уроку.
8. Повідомлення домашнього завдання.

Урок узагальнення і систематизації знань.

Цей тип уроку полягає у визначенні поточних знань учнів, їх повторенні для того, щоб більш глибоко осмислити навчальний матеріал, узагальнити його до певної системи.

Для систематизації та узагальнення виділяються ключові питання відповідного навчального

розділу чи теми. Урок такого типу може проходити у формі оглядової лекції, бесіди, опитування й виконання системи завдань тощо. Вчитель може підготувати схеми або таблиці, які будуть заповнюватись разом із учнями для якісної систематизації здобутих знань.

Структура уроку узагальнення й систематизації знань:

1. Мотивація навчальної діяльності школярів.
2. Повідомлення теми, мети, завдань уроку.
3. Узагальнення окремих фактів, подій, явищ.
4. Повторення й узагальнення понять і засвоєння відповідної їм системи знань.
5. Повторення й систематизація основних теоретичних положень і провідних ідей науки.
6. Підсумки уроку.
7. Домашнє завдання.

Урок контролю та корекції знань, умінь і навичок.

Метою цього типу уроку є перевірка якості засвоєного матеріалу, сформованості умінь і навичок, визначення прогалин та їхнє коригування.

Якщо робота проводиться письмово, то пункти 3-6 у структурі уроку відображають логіку завдань контрольної роботи. Такі уроки проводяться наприкінці вивчення теми, розділу й виконують цілу низку функцій: контролюючу, навчальну, виховну, діагностуючу та ін.

Уроки перевірки можуть бути організовані

(Continued from p.32)

Resources

Типи уроків в школах України

(Continued from p.31)

по-різному: урок-вікторина, урок-змагання або гра тощо. Цей тип уроку може поєднувати як групу, так і індивідуальну діяльність, серед яких індивідуальна робота є обов'язковою.

Структура уроку контролю й корекції знань, умінь і навичок:

1. Мотивація навчальної діяльності учнів і повідомлення теми, мети й завдань уроку.
2. Перевірка знань фактичного матеріалу.
3. Перевірка знань учнями основних понять.
4. Перевірка глибини осмислення знань і ступеня їх узагальнення.
5. Застосування учнями знань у стандартних умовах.
6. Застосування учнями знань у нестандартних умовах.
7. Збір завдань.
8. Підсумки уроку.

Комбінований урок.

Найуніверсальніший та найулюбленіший для вчителів тип уроку, який вирізняється своєю гнучкістю, оскільки дозволяє об'єднувати різні типи уроків в один.

Цей тип уроку найбільше схожий на спосіб викладання уроків в школах Канади.

Деякі дидакти визначають певну структуру комбінованого уроку, однак В. А. Онищук не визначав чіткої структури комбінованого уроку,

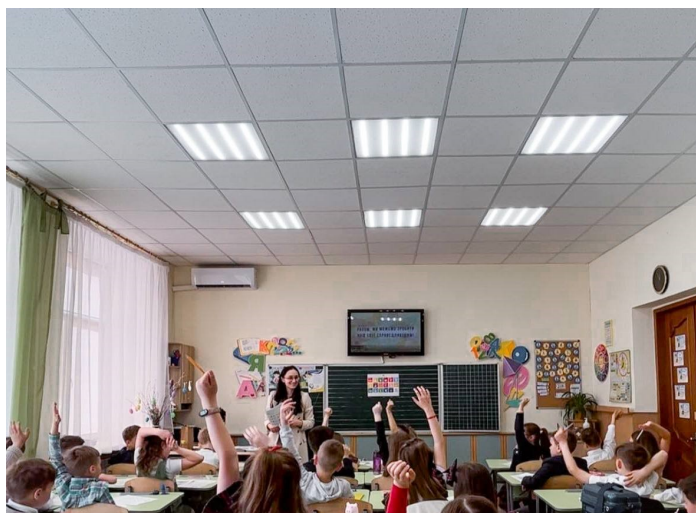
оскільки він може мати різні дидактичні цілі, а отже є різні комбінації структури уроку. Наприклад, перевірка раніше вивченого матеріалу та засвоєння нових знань; узагальнення та систематизація знань та засвоєння навичок та умінь; перевірка знань, умінь навичок та умінь та використання їх на практиці в нестандартних ситуаціях і т.п. Таких комбінацій може бути багато.

Та все ж, якщо узагальнювати структуру комбінованого уроку, то вона матиме такий вигляд (найчастіше вживана вчителями структура комбінованого уроку):

1. Організація початку роботи.
2. Повідомлення мети, завдань уроку. Мотивація (на різних етапах).
3. Перевірка виконання домашніх завдань.
4. Підготовка до засвоєння нового матеріалу.
5. Актуалізація опорних знань (у разі необхідності).
6. Організація сприйняття та осмислення нової інформації.
7. Закріплення, виконання вправ за зразком.
8. Застосування знань і способів діяльності шляхом розв'язання пізнавальних завдань, проблем.
9. Узагальнення вивченого на уроці і введення його в систему раніше засвоєного.
10. Контроль та самоконтроль за результатами навчальної діяльності.

Попри необхідність вивчення типів уроків та практикування їх проведення відповідно до структури, українські вчителі все частіше схильються до вибору найбільш гнучкого типу уроку - комбінованого. Проявляти свою креативність вчителі можуть за допомогою вибору різноманітних форм уроку та вибору різноманітних методів та засобів.

Отже, класифікація уроків за дидактичною метою передбачає шість типів уроків, найпопулярнішим серед яких є комбінований урок. Кожен тип уроку має свою мету та структуру, що дозволяє якісно навчати учнів із врахуванням усіх особливостей, теми предмету та її місця в навчальній програмі.

UKRAINIAN LANGUAGE EDUCATION CENTRE

4-60 Pembina Hall
University of Alberta
Edmonton, AB
Canada T6G 2H8

Phone: [+1 \(780\)492-2904](tel:+17804922904)

Email: ulec@ualberta.ca

Facebook:

<https://www.facebook.com/ukrainian.language.education.centre/>

Website:

<https://www.ualberta.ca/canadian-institute-of-ukrainian-studies/centres-and-programs/ulec>

The Ukrainian Language Education Centre (ULEC) promotes and develops Ukrainian language education in Canada and abroad by: supporting bilingual programs and professional development of Ukrainian language teachers and instructors; creating learning and teaching resources at both the secondary and post-secondary levels; conducting research on topics related to Ukrainian-language education and related fields; and fostering international links and community engagement. For more information about ULEC, please visit [our website](#) and [Facebook page](#) or contact us by [email](#).

Методичний центр української мови сприяє розвитку україномовної освіти в Канаді й за кордоном: підтримує двомовні програми, підвищує професійний рівень вчителів української мови, розробляє навчальні та методичні ресурси для середньої і вищої освіти, проводить дослідження, пов'язані з тематикою україномовної освіти і суміжних галузей, а також сприяє розвитку міжнародних контактів і підтримує зв'язки з громадськістю. Детальнішу інформацію про центр можна знайти на [веб-сторінці](#), [сторінці фейсбуку](#) або через [е-пошту](#).

How You Can Support Ukrainian Language Education

- Call (780) 492-6847
- E-mail cius@ualberta.ca to inquire about other ways to donate
- Send a cheque payable to "University of Alberta / CIUS," indicating the Ukrainian Language Education Centre Endowment Fund on the memo line
- Give online by visiting the CIUS Donor page: <https://ualberta.alumniq.com/giving/to/cius>

I would like to give

\$

- to
- Canadian Institute of Ukrainian Studies Fund
  - Contemporary Ukraine Studies Program (CUSP)
  - Internet Encyclopedia of Ukraine Program Fund (IEU)
  - Kule Ukrainian Canadian Program (KUCSC)
  - Ukrainian Language Education Centre Endowment Fund (ULEC)
  - Search for a fund

+ Add Gift

Start Over